

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ СПОРТИВНИХ МЕНЕДЖЕРІВ В УКРАЇНІ

Лисенко І.А.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри менеджменту і економіки спорту

Національного університету

фізичного виховання і спорту України

MODERN PROBLEMS AND PROSPECTS OF PROFESSIONAL EDUCATION OF SPORTS MANAGERS IN UKRAINE

Lysenko I.

PhD in physical education and sport,

associate Professor, Department of management and economics of sport National University
of physical education and sport of Ukraine

Анотація: теоретично визначені напрями розвитку сучасної професійної освіти спортивних менеджерів, висвітлені організаційні тенденції та заходи щодо впровадження сучасних підходів до підготовки даного фахівця в Україні, розкрита мета та структура концепції розвитку фізкультурної освіти в Україні.

Summary: theoretically defined the directions of the development of modern professional education of sports managers, highlight the trends and organizational measures on introduction of the modern approaches to education of this specialist in Ukraine, disclosed the purpose and structure of the concept of development of physical education in Ukraine.

Ключові слова: професійна освіта, спортивний менеджер, тенденції.

Key words: professional education, sports manager, trends.

Вивчення нормативно-правової документації, науково-методичної літератури з питань розвитку галузі «Фізична культура і спорт» та практичного досвіду, дозволило встановити, що одним із стримуючих факторів розвитку фізкультурного руху в Україні є недооцінка вітчизняними фахівцями можливостей професійної освіти спортивних менеджерів.

В ході дослідження проблем розвитку сучасної освіти спортивних менеджерів нами були встановлені напрямки її розвитку в Україні. Це: інтеграція у світовий освітній простір, переосмислення історичної спадщини вітчизняної та зарубіжної підготовки управлінських кадрів, розвиток методології їх освіти, поступова зміна провідної освітньої парадигми та ін. Закономірно, що їх розвиток обумовлює послідовне реформування професійної освіти спортивних менеджерів, що відбувається не тільки на рівні регулюючих документів (Закон України "Про освіту", Закон України "Про вищу освіту", Національна доктрина розвитку освіти, Концептуальні заходи розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в

європейський освітній простір), але і безпосередньо на практиці. Простежити ці зміни можна в процесі аналізу становлення будь-якої педагогічної категорії або відповідної тої чи іншої тенденції розвитку вітчизняної системи освіти. Представляється, що сьогодні до таких значущих тенденцій можна віднести напрямок якісної вузівської підготовки майбутніх спортивних менеджерів.

У ході дослідження нами було з'ясовано, що проблема якості освіти фізкультурних кадрів років була і залишається однією з пріоритетних у педагогічній науці та практиці. Змінювалися її цільові орієнтири (дидактоцентричне, ідеологічні, особисто орієнтовані тощо), уточнювався зміст освітнього процесу, модернізувалися умови навчання; але завдання якісної підготовки кадрового резерву – як загальноосвітньої, так і професійної – завжди розглядалася як одна з провідних для всієї системи вітчизняної освіти.

Одним з найважливіших умов забезпечення будь-якого якісного процесу є достатньо ясне уявлення про кінцевий продукт, цілісність сприйняття усього циклу в цілому, усвідомлення значущості кожного етапу діяльності і т. д. Беручи до уваги, що особливе місце в соціально-економічному розвитку країни відводиться фахівцям зі спортивного менеджменту, підготовка яких є одним з найбільш коштовних типів навчання, постає питання про міжнародну конкурентоспроможність України. Значення фізкультурної освіти та інтелектуального потенціалу спортивних менеджерів важко переоцінити. З цієї точки зору представляється доцільним проаналізувати можливості якісної підготовки спортивного менеджера.

В даний час спортивний менеджмент – це комплексна інноваційна наука, яка зародилася одночасно з формуванням ринкової економіки, розвитком підприємництва, створенням конкретних умов і конкурентоспроможності, формуванням сприятливих передумов для активізації діяльності фізичних та юридичних осіб.

Підготовка спортивного менеджера в сучасних соціально-економічних умовах характеризується активними інноваційними процесами, пов'язаними з демократизацією і гуманізацією, введенням варіативних навчальних планів, нового змісту освіти, різних форм його диференціації та індивідуалізації, у зв'язку з чим, розширюється соціокультурне середовище цього процесу діяльності, змінюється його призначення.

У процес підготовки даної категорії фахівців сфери фізичної культури і спорт включилися багато вчених: розробляються різні моделі підготовки управлінських кадрів для сфери фізичної культури і спорту та впроваджуються в фізкультурні вузи (В. У. Агеев, А. А. Баженов, В. І. Жолдак, Ю. А. Зубарев, В. В. Какузін, В. О. Кузін, Т. Е. Круглова, А. А. Кудінов, М. Е. Кутєпов, С. Д. Неверкович, І. І. Переверзін, А. Н. Попов, М.М. Приймак, С. Г. Сейранов, Л.П. Сущенко та ін)., ,

Однак лише незначна частина публікацій містить інформацію з багаторівневої підготовки кадрів (М.В. Дутчак, М. Н. Звалінська, Л. Н.Льїна, В. І. Маслов, Н.В. Ткаченко, Ю.М. Щкрєбтий та ін), особливо спортивних менеджерів.

З початком активного впровадження культурної та гуманістичної концепцій формування особистості менеджера проведені дослідження з вивчення окремих сторін його культури: методологічної; морально-етичної; комунікативної, технологічної, суб'єктного розвитку і саморозвитку особистості менеджера у процесі здійснюваної ним професійно-орієнтованої діяльності (О. С. Виханський, В. С. Дарховський, К. І. Євенко, Л. С. Зникіна, Л. Н. Кричевський, С. Ф. Макаров, А. В. Наумов, В. А. Поляків, В. А. Сасова, В. Д. Федоров, К. І. Фішман, А. Р. Шпак, М. Н.Чуйкова, Л. Чеховська та ін).

За кордоном підготовка менеджерів розглядається в руслі класичної теорії менеджменту, розробленої М. Альбертом, Т. Бойделом, М. Д. Вудкоком, П. Друкером, М. Х. Месконом, Д. Ф. Френсісом, Ф. Хедуори, Л. Якоккой та ін.

Аналіз практики підготовки майбутніх спортивних менеджерів показав, що формування їх компетентності у професійній діяльності пов'язується найчастіше з введенням додаткових, у тому числі інтегративних спецкурсів (В. І. Андрєєв, Н.О. Верзіліна, С. В. Білова, Н.В. Бочкіна, Е. А. Гришина, Н.Б. Скорбилина та ін).

Разом з цим, слід визнати, що потребує подальшого розвитку міжвузівська кооперація, обмін ресурсами, академічна мобільність студентів та викладачів як в Україні, так і за кордоном.

Використання в освіті кваліфікованих спортивних менеджерів інформаційних комунікаційних технологій та електронних освітніх ресурсів носить сьогодні частіше епізодичний характер. Цілісна електронна освітня середа як фактор підвищення якості фізкультурної освіти доки не створена.

Для реалізації нових підходів у розвитку професійної освіти в області підготовки спортивних менеджерів необхідно:

- апробація та впровадження нових освітніх програм професійної освіти в області спортивного менеджменту та адміністрування;
- створення в навчальних закладах вищої фізкультурної освіти кафедр та факультетів з підготовки спортивних менеджерів;
- здійснення довгострокового планування обсягів підготовки кадрів з різних напрямів фізичної культури і спорту з середньою та вищою професійною освітою;
- диверсифікація системи освіти дорослих;
- укріплення учбово-спортивної та матеріально-технічної бази освітніх закладів середньої та вищої професійної освіти;

- здійснення обміну досвідом підготовки спортивних менеджерів з закордонними країнами, включаючи стажування професорсько-викладацького складу;
- розробка нових науково-дослідних напрямків в області фізичної культури і спорту;
- розробка програми поетапного переходу від фінансування наукових закладів галузі до фінансування значущих науково-дослідних проектів;
- забезпечення підготовки, перепідготовки та стимулювання діяльності громадських організаторів та діячів фізичної культури і спорту;
- розробка та впровадження сертифікації працівників сфери фізична культура і спорт, що передбачає систематичне обов'язкове підвищення їх кваліфікації з наступною атестацією;
- узагальнення та розповсюдження практичного досвіду роботи («майстер класи») ефективних менеджерів та громадських діячів, викладачів-дослідників, що працюють у сфері фізкультурного руху.

В цілях формування комплексного підходу до розвитку системи освітніх закладів фізичної культури і спорту доцільно розробити та запровадити перспективну Концепцію розвитку фізкультурної освіти. Серед основних завдань та пріоритетних програм якої будуть наступні:

- розвиток сучасної системи безперервної освіти;
- підвищення якості професійної освіти;
- адаптація системи освіти в області фізичної культури і спорт до основних напрямів модернізації професійної освіти в Україні: введення рівневої системи професійної освіти, системи залікових одиниць, єдиного державного іспиту, модернізації переліку напрямів підготовки та спеціальностей, практикоорієнтовна підготовка професійних кадрів;
- підвищення інвестиційної привабливості сфери професійної освіти;
- формування механізмів оцінки якості та затребуваності освітніх послуг за участю споживачів.

Список літератури:

1. Дутчак Мирослав Теоретичні основи формування системи підготовки менеджерів спорту для всіх в Україні / Мирослав Дутчак // Спортивний вісник Придніпров'я. - 2009. - № 1. - С. 3-9.
2. Гонтарук О. Система підготовки менеджерів з фізичної культури і спорту в ринкових умовах / О. Гонтарук // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. - 2016. - Вип. 20. - С. 592-600

3. Дергалева, И.Ю. Мониторинг профессионального потенциала менеджеров / И.Ю. Дергалева, И.В. Резанович. - Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия «Экономика и менеджмент». Выпуск 8. - 2008. -№ 30.-С. 50-57.

4. Михайлова Е.Я. Подготовка спортивных менеджеров в условиях рынка: состояние и перспективы / Е.Я. Михалова // Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта. – 2016. -№ 3(133) – С. 169-173

5. Бондаренко М.П., Зубарев Ю.А., Карпов В.Ю., Калинин А.Д. Подготовка спортивных менеджеров за рубежом / М.П. Бондаренко, Ю.А. Зубарев, В.Ю. Карпов, А.Д. Калинин // Педагогические науки. – 2016. - №3. - С. 117-121